

אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה –

However you may see חמץ of others or of the Most High

OVERVIEW

לא יראה לך חמץ¹ of פסוק (in the לך that we derive from the word ברייתא teaches that (only חמץ that belongs to a ישראל is forbidden, however) concerning חמץ which belongs to others (referring to a נכרי²) or to הקדש, there is no איסור of ב"י וב"י. Our תוספות discusses whether we can derive the exclusion of the two (נכרי and נכרי) from one מיעוט of (הקדש) לך.

asks: תוספות

הקשה הרב רבי יעקב דאורליי"ש נש דהכא לא מצריך תרי קראי למעוטי נכרי וגבוה –

The פסוקים פסוקים does not require two ברייתא ר"י דאורליי"ש has a difficulty; here
to exclude נכרי and הקדש from the איסור of ב"י וב"י –

דמחד לך ממעטינן תרויהו³ –

For we exclude them both from one לך⁴.

anticipates a question on this presumption that both נכרי and גבוה are excluded from one לך:

אף על גב דתלתא לך כתיבי⁵ –

Even though that the word לך is written three times in the תורה; it is therefore possible that נכרי and גבוה are excluded from two different words of לך.

dismisses this argument: תוספות

ובפרק⁶ כל שעה (לקמן כג,א) משמע דצריכי כולהו⁷ –

For in שעה פרק כל שעה it is evident that all three words of לך are necessary for various דרשות. Only one לך is used there to exclude נכרי and הקדש. It is therefore assumed that one פסוק is

¹ שמות (בא) יג,י.

² See רש"י ד"ה לפי. See 'Thinking it over'.

³ The ברייתא mentions both exclusions in one phrase; אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה, indicating that they are both excluded from the same single word לך.

⁴ The reason we can have two מיעוטים from one פסוק is that the word לך means 'yours'. The איסור of ב"י וב"י is only if the חמץ belongs to you; otherwise, if it does not belong to you, whether it belongs to a נכרי or to הקדש (or to whomever; see 'Thinking it over') there is no חיוב of ב"י וב"י. It is really one לימוד.

⁵ In שמות (בא) יג,י it states ולא יראה לך חמץ and in וד, טז it states דברים (ראה) טז, ד and in שמואל א' (בא) יג,י it states גבולך וגו'.

⁶ The רש"י amends this to 'בפרק' (not ובפרק).

⁷ The other two come teach us that the exclusion of נכרי is even by a נכרי שכיבשתו and that ב"י וב"י applies to both חמץ and שאור ש. עיי"ש.

sufficient to exclude both נכרי and הקדש; two פסוקים are not required.

תוספות continues with the question

ובמנחות בפרק רבי ישמעאל (דף סז,א ושם) קאמר תרי עריסותיכם כתיבי⁸ –

And in מנחות in מסכת מנחות the גמרא states that the word עריסותיכם (your dough) is written twice concerning the חלה of מצוה

חד למעוטי נכרי וחד למעוטי הקדש –

One excludes the dough of a נכרי from חלה and one excludes הקדש dough from חלה (for they are not considered 'your dough'). It is evident from that גמרא that נכרי והקדש each require their own מיעוט. Why is it that here by חמץ we exclude both with only one מיעוט?!⁹

תוספות responds:

ומיהו בספרים מדויקים גרס חד כדי עריסותיכם פירוש כשיעור עיסת מדבר¹⁰ –

However in the more precise texts the reading is (not חד למעוטי נכרי וחד למעוטי הקדש, but rather) 'one עריסותיכם teaches that the חלה is if the dough is the amount of your dough; meaning the amount of the dough in the dessert'. There is a חויב of חלה only if the dough is of a sufficient quantity. The גמרא there continues -

וחד לעיסת הקדש –

‘and one עריסותיכם excludes a הקדש dough from חלה’.¹¹

וכן נראה דבראשית הגז (חולין קלה,ב) דרשינן מעריסותיכם כדי עיסתכם:

And this text appears to be the correct one, for in ראשית הגז the גמרא derives from the word עריסותיכם that in order for dough to be מחויב in חלה it must be כדי עריסותיכם the size of the dough that was in the מדבר. Therefore there is only one עיסתכם remaining to exclude both נכרי והקדש.

SUMMARY

We can exclude נכרי and הקדש with one מיעוט whether in relation to וב"י or איסור ב"י, concerning the חויב of חלה.

THINKING IT OVER

תוספות compares חמץ to חלה. What is the ruling concerning חמץ/חלה that belongs to

⁸ מראשית עריסותיכם וגו' it states פסוק כא and ראשית עריסותיכם וגו' it says פסוק כ' In במדבר (שלה) טו, כ וכא

⁹ See the end of the following משום ד"ה תוספות (footnote # 16) for an answer (according to this גירסא).

¹⁰ This is referring to the portion of מן which was an (בשלח) טז,ל (לוי) [שמות] עשירית האיפה. [An עשירית האיפה is slightly more than 43 ביצים (roughly 5 pounds). Others point out that חל"ה is בגימטריא 43.]

¹¹ Presumably this מיעוט of עיסת הקדש also includes עיסת נכרי (as in our גמרא). Our texts there read כדי עריסותיכם חד עיסתכם וחד עריסותיכם ולא עיסת עובדי כוכבים ולא עיסת הקדש.

12 **חייב חלה?** **ב"י וב"י** of **איסור** **ישראל**? **who are** **אחרים** **Is there an**

¹² See footnote # 4. See פג ס' אריה, cited by many commentaries including the 'חח"ס, דבר שמואל וכו'.